

O środowisku, **zmianach klimatu** i codziennym życiu **w zmieniającym się mieście**

KATOWICE
dla odmiany

Informator dla seniorów

Osiedle Nikiszowiec. Fot. R. Roguski

Spis treści

Nikiszowiec - między historią a przyszłością	3
Rewitalizacja jako ważny element przemian	4
Sprawiedliwa transformacja	5
Jak odnaleźć się w dobie zmian?	6
ABC klimatu	8
Upał w mieście - miejska wyspa ciepła	9
Zanieczyszczenie powietrza a nasze zdrowie	10
Jak uzyskać dopłatę do wymiany ogrzewania i odnawialnych źródeł energii?	11
Dopłaty na wymianę starego pieca i termomodernizację domu	12
Odpowiedzialna codzienność - nasze wybory mają znaczenie	13
Naprawy!	14
Jak oszczędzać energię i wodę na co dzień?	15
Segregacja odpadów	16
Gminne Punkty Zbierania Odpadów	17
Bioróżnorodność w mieście	18
Co można zrobić dla przyrody?	19
Co ja mogę zrobić dla przyrody?	20
Blżej natury - więcej zdrowia i energii każdego dnia	22
Ważne numery telefonów	23
Notatki	23

Nikiszowiec - między historią a przyszłością

Nikiszowiec to jedna z najbardziej rozpoznawalnych części Katowic. Powstał na początku XX wieku jako osiedle dla pracowników kopalni i do dziś zachował swój wyjątkowy charakter. Ceglane budynki, zamknięte układy podwórka oraz silne więzi sąsiedzkie sprawiły, że przez lata tworzyła się tam wyjątkowa wspólnota. Życie mieszkańców było ściśle związane z górnictwem, które zapewniało pracę i kształtowało codzienność.

Obecnie Nikiszowiec przechodzi zmiany, ale nadal bardzo ważne jest zachowanie jego tradycji i tożsamości. Coraz większą rolę odgrywają tu kultura, turystyka oraz lokalne inicjatywy.

Szczególnym przykładem przemian jest teren dawnej kopalni Wieczorek, gdzie powstaje nowoczesna przestrzeń wspierająca rozwój nowych technologii - Śląski Hub Zaawansowanych Technologii Przyszłości (Shaft K). To połączenie historii z przyszłością i szansa na dalszy rozwój dzielnicy, a także doskonały przykład rewitalizacji naszego regionu.

Szyb Poniatowski KWK Wieczorek. Fot. UMK

Wizualizacja Hubu. Autor: AMC - Andrzej M. Chołdyński

Rewitalizacja jako ważny element przemian

Rewitalizacja to proces, który polega na przywracaniu do życia terenów zdegradowanych. Takich, gdzie zdiagnozowano przede wszystkim koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, ale też gospodarczych, środowiskowych, technicznych czy przestrzennych. To tereny, które wymagają interwencji, w tym nadania nowych funkcji.

Na Śląsku, również w Katowicach, takich miejsc nie brakuje. Są to dawne kopalnie, zakłady przemysłowe czy obszary pogórnice. Wraz z transformacją regionu podejmowane są działania, które pozwalają nadać im nowe znaczenie. Dzięki rewitalizacji dawne tereny przemysłowe zmieniają się w przestrzeń służące mieszkańcom. Powstają tam miejsca do rekreacji, edukacji, spotkań czy rozwoju nowych inicjatyw gospodarczych.

► Teren KWK Katowice. Fot. UMK

Podstawą prowadzenia procesu rewitalizacji jest Gminny Program Rewitalizacji Miasta Katowice przyjęty Uchwałą Nr XVIII/307/25 Rady Miasta Katowice z dnia 24 lipca 2025 r.

Teren dawnej kopalni KWK Katowice został przekształcony w tzw. Strefę Kultury. Dziś znajdują się tam Muzeum Śląskie, Międzynarodowe Centrum Kongresowe oraz NOSPR. Są to miejsca, które łączą historię regionu z nowoczesnością i są chętnie odwiedzane przez mieszkańców oraz turystów.

► Strefa kultury. Fot. M. Malina

► Rynek w Katowicach. Fot. S. Rybok

Sprawiedliwa transformacja

Sprawiedliwa transformacja to proces zmian, który pozwala dostosować życie społeczne oraz gospodarkę miasta do wyzwań związanych z ochroną klimatu i środowiska. Najważniejsze jest jednak to, aby zmiany te przebiegały w sposób sprawiedliwy. Taki, który nie wyklucza żadnej grupy mieszkańców i uwzględnia potrzeby wszystkich.

Na Śląsku transformacja ma szczególne znaczenie. Przez wiele lat region rozwijał się przede wszystkim dzięki górnictwu

i przemysłowi ciężkiemu. Dla wielu rodzin była to podstawa życia i tożsamości. Dziś stoimy przed nowymi wyzwaniami, które wymagają stopniowych i przemyślanych zmian.

Katowice podejmują działania, które łączą troskę o mieszkańców i środowisko z rozwojem gospodarczym. Oznacza to nie tylko wprowadzanie nowych technologii, ale również poprawę jakości powietrza, tworzenie przyjaznych przestrzeni do życia oraz dbanie o zdrowie mieszkańców.

Zmiany te nie dzieją się nagle — to proces, który trwa i będzie trwał jeszcze przez wiele lat.

Jak odnaleźć się w dobie zmian?

Pomoc i wsparcie na co dzień

Katowice tworzą dla seniorów wiele inicjatyw i wydarzeń, które wspierają w odnajdywaniu się w zmieniającym się świecie.

Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów

W Katowicach przedstawicielem osób starszych w mieście jest Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów. Do zadań Pełnomocnika należy koordynacja całości zadań podejmowanych w Katowicach na rzecz osób w wieku senioralnym, w tym: planowanie, inicjowanie i konsultowanie działań skierowanych do seniorów.

Serdecznie zapraszamy Państwa do zgłaszania swoich propozycji i spraw do Pełnomocnika - Pani Aleksandry Musioł, która pełni dyżury w Urzędzie Miasta Katowice, ul. Warszawskiej 4 (pokój nr 357), we wtorki w godz. 10:30

- 13:00, w czwartki w godz. 13:30 - 15:00, tel. (32) 259 30 41. Dyżur telefoniczny: wtorek 13:00 - 14:30, czwartek 15:00 - 17:00, pod nr tel. 510 96 22 13.

Punkt Cyfrowego Wsparcia dla Seniorów

Jeśli chcesz nauczyć się obsługi telefonu, smartfonu lub komputera, skorzystaj z Punktu Cyfrowego Wsparcia dla Seniorów. Zajęcia odbywają się w małych grupach i są dostosowane do potrzeb osób początkujących.

Punkt Cyfrowego Wsparcia działa w Katowicach przy Al. Korfanteo 48 w poniedziałki w godz. 16:00 - 18:00 i czwartki w godz. 9:00 - 11:00. Zapisy na szkolenia prowadzone są pod nr tel. 666 668 434.

Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów. Fot. S. Rybok

„Kawiarnia Miasta Nauki” - otwarte spotkania z osobami świata nauki

W 2025 r. uruchomiono „Kawiarnię Miasta Nauki” – cykl spotkań popularnonaukowych organizowanych w domach kultury, bibliotekach i szkołach w różnych dzielnicach Katowic. W 2026 r. wydarzenia są kontynuowane od marca do listopada, a część z nich została przygotowana specjalnie z myślą o seniorach. To bezpłatne wydarzenia, które w przystępny sposób przybliżają wiedzę o zdrowiu, codziennym życiu i finansach oraz pokazują, jak wykorzystać ją w praktyce.

Zachęcamy do udziału w spotkaniach. Szczegółowy harmonogram jest dostępny na stronie internetowej: katowice.eu oraz w miesięczniku „Nasze Katowice”.

„Srebrny Telefon” dla Katowickich Seniorów

Zapraszamy wszystkich katowickich seniorów do korzystania z infolinii „Srebrny Telefon”. W jej ramach można uzyskać informacje dotyczące dostępnych form wsparcia dla osób starszych oraz

programów realizowanych na terenie miasta. Infolinia działa w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Katowicach od poniedziałku do piątku w godz. 8:00 - 15:00, pod nr tel. (32) 251 69 00.

Stowarzyszenie Fabryka Inicjatyw Lokalnych (FIL)

To organizacja, która wspiera społeczności regionu, w tym dzielnicy Janów-Nikiszowiec. Prowadzi m.in. działania służące integracji społecznej w przyjaznej przestrzeni dla młodzieży, ale także dla seniorów. Stowarzyszenie organizuje wydarzenia, spotkania, warsztaty umożliwiające mieszkańcom angażowanie się w życie swojej dzielnicy. Działania te prowadzone są głównie w Centrum Zimbardo w Nikiszowcu. Jest to przestrzeń spotkań i aktywności międzypokoleniowych. Biuro stowarzyszenia zlokalizowane jest na ul. Szopienickiej 58. Szczegółowe in-

formacje można uzyskać pod nr tel. 664 222 044 oraz na stronie internetowej: fil.org.pl.

ABC klimatu

Klimat na Ziemi zmieniał się od zawsze, jednak dziś zmiany te zachodzą szybciej i są coraz bardziej odczuwalne w codziennym życiu - także w miastach, takich jak Katowice. Lata bywają coraz gorętsze, a zimy łagodniejsze. Coraz częściej obserwujemy też dłuższe okresy suszy oraz nagłe, intensywne opady deszczu.

Na te zmiany wpływają **gazy cieplarniane**, które zatrzymują ciepło w atmosferze, działając podobnie jak szklarnia. W efekcie **temperatura na Ziemi stopniowo rośnie**.

Zwiększona ilość tych gazów wynika głównie ze spalania paliw kopalnych - węgla, ropy i gazu - wykorzystywanych do produkcji energii, ogrzewania i transportu. Równie istotna jest wycinka lasów, osuszanie torfowisk oraz zanieczyszczenie środowiska, ponieważ przyroda pomaga pochłaniać dwutlenek węgla, czyli jeden z głównych gazów zatrzymujących ciepło w atmosferze.

► Smog na rynku w Katowicach. Fot. S. Rybok

► Nikiszowiec latem. Fot. M. Płonka

Choć może wydawać się to odległym problemem, skutki zmian klimatu są coraz bardziej widoczne również w naszym codziennym życiu. Fale upałów i zanieczyszczenia powietrza są szczególnie niebezpieczne dla osób starszych, dlatego tak ważne jest dbanie o zdrowie oraz unikanie przegrzania organizmu.

Upał w mieście - miejska wyspa ciepła

W mieście często jest cieplej niż poza nim - to tzw. miejska wyspa ciepła. Beton i asfalt nagrzewają się w ciągu dnia i długo oddają ciepło, a mała ilość zieleni sprawia, że powietrze wolniej się ochładza, nawet nocą. Wysokie temperatury i fale upałów mogą prowadzić do osłabienia, odwodnienia oraz większego obciążenia dla serca i układu oddechowego, dlatego seniorzy powinni szczególnie uważać.

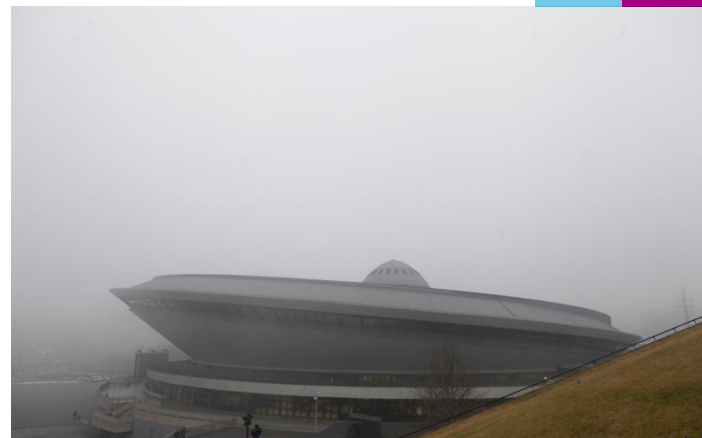
► Kurtyna wodna na rynku. Fot. D. Czapla

► Rynek w Katowicach. Fot. R. Kaźmierczak

Jak zadbać o siebie w upalne dni?

- unikaj wychodzenia w najgorętszych godzinach dnia,
- spaceruj i zakupy planuj rano lub wieczorem,
- pij regularnie wodę, nawet jeśli nie czujesz pragnienia,
- szukaj cienia i miejsc z zielenią,
- w domu załóż okna w ciągu dnia, najlepiej zanim słońce zacznie mocno świecić, używaj jasnych zasłon, rolet lub żaluzji - odbijają światło i mniej się nagrzewają.

Smog w Katowicach. Fot. UMK

Zanieczyszczenie powietrza a nasze zdrowie

Powietrze, którym oddychamy, ma duży wpływ na zdrowie i samopoczucie. W okresie grzewczym jakość powietrza w miastach często się pogarsza. Jednym z głównych źródeł zanieczyszczeń jest spalanie paliw w przestarzałych piecach używanych do ogrzewania budynków.

Negatywne skutki dla zdrowia

Długotrwałe oddychanie zanieczyszczonym powietrzem może:

- nasilać problemy z oddychaniem (np. kaszel, duszność, zaostrzenie objawów astmy),
- obciążać serce i układ krążenia (np. ból w klatce piersiowej, brak tchu, zmęczenie),
- zwiększać ryzyko infekcji,
- powodować ogólne osłabienie organizmu.

Jak się chronić na co dzień?

Warto pamiętać o kilku prostych zasadach:

- sprawdzaj jakość powietrza przed wyjściem z domu,
- w dni ze smogiem ogranicz spacer i dłuższy pobyt na zewnątrz,
- nie zapominaj o normalnie przyjmowanych lekach,
- ogranicz wietrzenie pomieszczeń.

Gdzie szukać informacji?

- strona internetowa Głównego Inspektoratu Środowiska: <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/current>;
- strona internetowa miasta Katowice: **katowice.eu** (zakładka: **Jakość powietrza**).

Jak uzyskać dopłatę do wymiany ogrzewania i odnawialnych źródeł energii?

Ważnym elementem wsparcia w Katowicach są działania związane z poprawą jakości powietrza i obniżeniem kosztów energii. Mieszkańcy, w tym seniorzy, mogą skorzystać z dofinansowań na m.in. wymianę źródeł ogrzewania oraz zainstalowanie odnawialnych źródeł energii.

Miejski Program dotacji

Ogólne zasady udzielania dotacji:

- do **80% nakładów inwestycyjnych**, maksymalnie 10 000 zł, na zmianę ogrzewania na proekologiczne: gazowe, elektryczne, z sieci ciepłowniczej, pompę ciepła, kocioł na pellet (Ekoprojekt);
- do **50% nakładów inwestycyjnych**, maksymalnie 6 000 zł, na rekuperację (wentylację z odzyskiem ciepła);
- do **50% nakładów inwestycyjnych**, maksymalnie 6 000 zł, na odnawialne źródła ener-

gii (np. fotowoltaika, kolektory słoneczne, pompa ciepła do ciepłej wody użytkowej). **UWAGA:** brak dofinansowania do kotłów węglowych (nawet klasy 5) i olejowych.

Bezpłatne konsultacje w tym zakresie można uzyskać w **Miejskim Centrum Energii** (ul. Młyńska 2B), gdzie eko-doradcy pomagają dobrać odpowiednie rozwiązania i wypełnić wnioski o dofinansowanie. Godziny otwarcia centrum: poniedziałek i czwartek godz. 7:30-17:00; wtorek i środa godz. 7:30-15:30; piątek godz. 7:30-14:00, nr tel. (32) 259 32 85.

Miejskie Centrum Energii. Fot. UMK Katowice

Dopłaty na wymianę starego pieca i termomodernizację domu

Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Programu „Czyste Powietrze”

W Katowicach dostępny jest Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Programu „Czyste Powietrze”, w którym uzyskasz pomoc przy wypełnianiu wniosku o dofinansowanie.

Co obejmuje dofinansowanie:

- wymiana starego pieca („kopciucha”) na efektywne, ekologiczne źródło ciepła,
- modernizacja lub wykonania instalacji grzewczej,
- ocieplenia budynku,
- wymiany okien i drzwi na energooszczędne,
- zakup rekuperacji (wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła),

▶ Smog w Katowicach. Fot. Adobe stock

- oceny stanu energetycznego budynku i wskazanie najlepszych rozwiązań.

Dla kogo?

Dla właścicieli i współwłaścicieli jednorodzinnych domów mieszkalnych lub lokali mieszkalnych wydzielonych w budynkach jednorodzinnych posiadających wyodrębnioną księgę wieczystą.

Masz dodatkowe pytania?

Skontaktuj się z Gminnym Punktem Konsultacyjno-Informacyjnym (ul. Młyńska 4) lub pod nr tel. (32) 259 32 85. Szczegóły na stronie internetowej Miejskiego Centrum Energii: mce.katowice.eu (zakładka: Wsparcie mieszkańców).

Odpowiedzialna codzienność - nasze wybory mają znaczenie

Każdego dnia podejmujemy dziesiątki drobnych decyzji - co kupić, co zjeść, co wyrzucić. Choć wydają się małe, razem mają ogromny wpływ na środowisko. Odpowiedzialne korzystanie z zasobów naturalnych to sposób życia, w którym korzystamy z dóbr mądrze, nie marnując ich i dbając o przyszłość kolejnych pokoleń.

Jak działać na co dzień?

- wybieraj lokalne i sezonowe produkty,
- planuj zakupy i unikaj marnowania jedzenia,
- przechowuj żywność w odpowiednich warunkach i sprawdzaj daty ważności,
- dziel się nadmiarem jedzenia z innymi,
- kupuj rzeczy trwałe i naprawialne zamiast jednorazowych,
- korzystaj z rzeczy używanych - daj im drugie życie,
- naprawiaj sprzęty zamiast od razu je wyrzucać,
- ograniczaj nadmiar opakowań,
- korzystaj z komunikacji miejskiej i rowerów,
- oszczędzaj energię i wodę w domu,
- segreguj odpady.

▶ Rowery GZM. Fot. S. Rybok

Naprawy!

Zrównoważona konsumpcja nie jest chwilowym trendem, lecz stylem życia, który można wdrażać od zaraz małymi, codziennymi krokami.

„Złota Rączka” dla Seniora! - pomoc przy drobnych naprawach

Czasem drobna usterka w domu potrafi sprawić duży problem. Nie każdy ma siłę, narzędzia albo kogoś bliskiego do pomocy. Właśnie dlatego powstał program „Złota rączka” dla seniorów.

To bezpłatna pomoc przy drobnych naprawach domowych - tak, aby żyło się wygodniej i bezpiecznie.

W czym można uzyskać pomoc?
„Złota rączka” pomoże w prostych naprawach, takich jak: ciekący kran lub zatkany odpływ, naprawa nieszczelnych rur czy spłuczki, uszczelnienie drzwi i okien lub inne drobne czynności naprawcze i montażowe, które zostaną zaakceptowane przez realizatorów.

Kto może skorzystać? Z programu mogą skorzystać osoby po 65. roku życia, szczególnie osoby samotne, które mają trudność z wykonaniem takich napraw, a z usługi można skorzystać raz w miesiącu.

Jak zgłosić naprawę? Osobiście na ul. Wita Stwosza 7 lub zadzwonić na infolinię „Srebrnego Telefonu” działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej: nr tel. (32) 251 69 00; od poniedziałku do piątku w godz. od 9:00 do 15:00.

Pamiętaj! Aktualnie naprawy wykonywane są bezpośrednio przez Pana Łukasza Lasockiego, który wyposażony jest w identyfikator z logo projektu pn. „Złota Rączka”.

▶ Złota Rączka dla Seniora – identyfikator

Jak oszczędzać energię i wodę na co dzień?

Oszczędzanie energii i wody to prosty sposób na niższe rachunki i dbanie o środowisko. Wystarczą niewielkie zmiany w codziennych nawykach. Już przy wyborze sprzętu domowego warto zwrócić uwagę na jego klasę energetyczną - urządzenia oznaczone najwyższymi klasami (A, A+, A++, A+++ i kolorem zielonym) zużywają mniej prądu i są bardziej przyjazne dla środowiska.

Na co dzień warto:

- korzystać z naturalnego światła w ciągu dnia;
- stosować energooszczędne oświetlenie np. żarówki LED, które zużywają znacznie mniej energii;
- wyłączać urządzenia całkowicie i nie zostawiać ich w trybie czuwania;
- gotować pod przykryciem i używać tylko tyle wody, ile jest

potrzebne;

- uruchamiać pralkę i zmywarke tylko wtedy, gdy są pełne;
- ograniczać zużycie wody poprzez krótsze prysznice czy naprawę usterek, takich jak kapiący kran;
- zbierać deszczówkę przy domach i ogrodach – oznacza to montowanie zbiorników na wodę deszczową, którą można później wykorzystać np. do podlewania roślin.

Należy pamiętać, że nawet niewielkie obniżenie temperatury w budynku w okresie grzewczym może zmniejszyć zużycie energii. Warto zadbać o szczelność okien i drzwi oraz nie zasłaniać kaloryferów meblami czy zasłonami – dzięki temu ciepło lepiej rozchodzi się po pomieszczeniu.

Program „Chytaj wodę”

W Katowicach działa miejski program „Chytaj wodę”, który wspiera zakładanie przydomowych systemów gromadzenia deszczówki, zapewniając nawet do 5 tys. zł dofinansowania. Dodatkowe informacje można uzyskać pod nr tel. (32) 259 35 18.

Segregacja odpadów

Każdego dnia wyrzucamy różne odpady, a sposób ich segregacji wpływa na czystość miasta, zdrowie mieszkańców i stan środowiska. Dzięki właściwemu podziałowi wiele materiałów można ponownie wykorzystać, zamiast je składować. Segregowanie odpadów to prosty nawyk, który ogranicza ilość śmieci i pozwala oszczędzać surowce naturalne.

Jak segregować odpady w Katowicach?

	WYRZUCAMY	NIE WYRZUCAMY
Niebieski (papier)	karton, gazety, czasopisma, książki, zeszyty, papier biurowy, torby papierowe, ulotki, koperty	tlusty/brudny papier, tapety, pieluchy, artykuły higieniczne, worki po cementcie, kartony po mleku i sokach
Żółty (plastik i metal)	butelki PET, nakrętki, opakowania po żywności i kosmetykach, reklamówki, puszki, kapsle, drobny metal, kartony po mleku i sokach	sprzęt AGD, baterie, puszki po farbach, rury, guma, styropian budowlany
Zielony (szkło)	butelki i słoiki, szklane opakowania po kosmetykach	szyby, lustra, szkło stołowe, żarówki, porcelana, znicze
Brązowy (bio)	liście, trawa, gałęzie, obierki, owoce i warzywa, fusy	mięso i inne resztki jedzenia, ziemia
Czarny (zmieszane)	resztki jedzenia, odpady higieniczne, pieluchy, popiół	-
Wielkogabarytowe	meble, materace, dywany, duże zabawki, rowery	sprzęt RTV/AGD, opony, gruz, farby, chemikalia

Pamiętaj! Brak segregacji może skutkować podwyższoną opłatą za wywóz odpadów!

Gminne Punkty Zbierania Odpadów

Odpady z gospodarstw domowych, takie jak odpady niebezpieczne, sprzęt RTV i AGD, baterie, zużyta odzież i tekstylia, opony oraz farby, mieszkańcy Katowic mogą oddać do jednego z czterech Katowickich Gminnych Punktów Zbierania Odpadów (GPZO). Ich regulamin znajduje się na stronie internetowej: www.mpgk.com.pl. Dodatkowe informacje można uzyskać pod nr tel. (32) 358 76 12.

Kto może skorzystać?

Każdy mieszkaniec Katowic, który opłaca wywóz śmieci. Odpady muszą być posegregowane i niezanieczyszczone.

Gdzie znajdują się punkty?

- ul. Milowicka 7B - tel. (32) 358 76 71
- ul. Obroki 136 - tel. (32) 358 76 00
- ul. Zaopusta 70 - tel. 668 654 659
- ul. Bankowa 10 - tel. 788 020 325

Godziny otwarcia

- poniedziałek – piątek: 6:00 - 17:00
- wtorek: 9:00 - 20:00
- sobota: 8:00 - 13:00

Elektroodpady

Każdy mieszkaniec Katowic może także zamówić usługę odbioru elektroodpadów z miejsca zamieszkania. Aby skorzystać z tej usługi, należy dokonać zgłoszenia poprzez:

- kontakt telefoniczny pod nr tel. 886 557 706,
- stronę internetową: www.elektrosmieciarka.pl.

Mapa GPZO. Opracowanie: UMK

Bioróżnorodność w mieście

Bioróżnorodność to całe bogactwo życia wokół nas. Są to różne gatunki roślin, zwierząt, grzybów czy owadów, ale również mikroorganizmy, takie jak bakterie. To właśnie jest bioróżnorodność - sieć powiązań, od której zależy jakość naszego życia.

Dlaczego różnorodność biologiczna jest ważna?

Przyroda w mieście nie jest tylko ozdobą - to system, który działa każdego dnia. Im większa różnorodność gatunków, tym skuteczniej ograniczane jest rozprzestrzenianie się chorób i szkodników. Rośliny oczyszczają powietrze i zatrzymują pyły. A zieleń obniża temperaturę w upal-

ne dni i tłumi hałas, dając wytchnienie od miejskiego zgiełku. Gdy pada deszcz - gleba i roślinność zatrzymują wodę, wspierając naturalną retencję. To naturalny system, który wspiera mieszkańców.

Odkryj zieloną stronę miasta

Katowice należą do najbardziej zielonych miast w Polsce. Lasy, parki i mniejsze tereny zielone tworzą sieć, która łączy różne części miasta. Zieleń pojawia się także tam, gdzie nie zawsze ją zauważamy - na torowiskach, dachach, ścianach budynków czy zielonych przystankach. Nawet w miejscach o silnym charakterze miejskim - jak Nikiszowiec - między zabudową funkcjonują podwórka, ogródki i skwery.

Co można zrobić dla przyrody?

Równowaga, która łatwo się burzy

Miejska przyroda to system powiązań. Największym problemem jest utrata zieleni. Gdy ziemię zastępuje beton, rośliny i zwierzęta tracą swoje miejsce. Zmiany klimatu dodatkowo to pogłębiają - pojawiają się susze, gwałtowne deszcze i upały.

Uważaj na pozornie „ładne” rośliny

Nie każda zieleń pomaga. Wybieraj odpowiedzialnie rośliny do ogrodu. Niektóre z nich zostały sprowadzone jako ozdobne, dziś jednak uznaje się je za inwazyjne gatunki obce. Szybko się rozrastają i mogą wypierać naszą rodzimą roślinność. Przykładami są: rdestowiec japoński, sumak octowiec, niecierpek gruczołowaty, czerecha amerykańska oraz nawłoc kanadyjska.

Na co zwrócić uwagę?

- **zostaw trochę naturalności** - nie wszystko musi być równo przycięte. Dzika roślinność to schronienie dla owadów i ptaków,
- **wybieraj rośliny rodzime** - są lepiej przystosowane i wspierają lokalną przyrodę,
- **szanuj wodę** - podlewaj rozsądnie, korzystaj z deszczówki, jeśli masz taką możliwość.

Nie potrzeba wielkich działań – liczy się uważność. Miasto nie jest przeciwieństwem natury. Jest jej częścią.

📌 Łąka kwietna. Fot. UMK

Co ja mogę zrobić dla przyrody?

Bioróżnorodność można wspierać poprzez codzienne, proste działania: sadzenie roślin, pielęgnowanie kwiatów na balkonie lub w ogródku, pozostawianie miejsc przyjaznych owadom czy prawidłowe dokarmianie ptaków zimą. Nasze miasto oferuje również wiele inicjatyw:

Spacery przyrodnicze - prowadzone przez osoby, które znają i kochają przyrodę. Dzięki nim można lepiej poznać naturę w mieście i spędzić czas na świeżym powietrzu. Organizują je m.in. domy kultury, organizacje pozarządowe. Informacje o wydarzeniach można znaleźć na tablicach ogłoszeń oraz stronach internetowych instytucji.

Inicjatywa lokalna - to forma współpracy z mieszkańcami, polegająca na wspólnym realizowaniu zadań i projektów na rzecz społeczności lokalnej. Mieszkań-

► Pielęgnacja ogrodu. Fot. UMK

cy zgłaszają pomysły, potrzeby i deklarują udział w ich realizacji, który może mieć formę pracy społecznej, wkładu rzeczowego i/lub finansowego. Dzięki niej mieszkańcy mogą wspólnie realizować działania na rzecz lokalnej społeczności również o tematyce środowiskowej, m.in. tworzyć zielone przestrzenie, sadzić rośliny, modernizować podwórka czy organizować wydarzenia ekologiczne i integracyjne.

Z inicjatywą mogą wystąpić mieszkańcy Katowic samodzielnie lub przez organizacje pozarządo-

we działające na terenie miasta. Wnioski należy składać do Prezydenta Miasta Katowice od 1 października do 15 listopada roku poprzedzającego realizację projektu.

Ogólne informacje o inicjatywie lokalnej można uzyskać pod nr tel. (32) 259 31 18.

Zielony Budżet miasta Katowice - jest formą konsultacji społecznych mających na celu zdiagnozowanie potrzeb mieszkańców w zakresie szeroko pojętej ekologii i ochrony środowiska, a następnie realizację zadań publicznych.

Oznacza to, że jeśli jesteś mieszkańcem Katowic i masz pomysł, który przyczyni się do poprawy środowiska naturalnego na terenie miasta, możesz zgłosić swój wniosek do Zielonego Budżetu miasta Katowice. Więcej informacji na stronie internetowej: bo.katowice.eu oraz pod nr tel. (32) 259 30 00. Nabór projektów odbywa się co roku wczesną wiosną na przełomie marca i kwietnia. Następnie w okresie wiosenno-letnim następuje ich weryfikacja oraz ocena, a wyniki ogłaszane są na początku jesieni.

Publikacja dofinansowana przez Unię Europejską w ramach projektu „Nikiszowieckie Centrum Sprawiedliwej Transformacji (NCST)”, realizowanego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 (Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji).

Lider projektu
Stowarzyszenie Fabryka Inicjatyw Lokalnych

www.fil.org.pl
e-mail: fil@fil.org.pl
tel. +48 664 222 044

Partner projektu

KATOWICE
dla odmiany

www.katowice.eu
e-mail: urzed_miasta@katowice.eu
tel: 32 259 39 09

Opracowanie merytoryczne:
Wydział Klimatu i Energii, Urząd Miasta Katowice

Fundusze Europejskie
dla Śląskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Województwo
Śląskie